

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNTA

Helsingissä

2 päivänä helmikuuta 1995

Lausunto n:o 12

Lakivaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 25 päivänä maaliskuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 24 laiksi kihlakunnansyyttäjästä sekä laiksi rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain 9 §:n 2 ja 3 momentin kumoamisesta lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa lakivaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylijohtaja Pekka Kilpi, poliisijohtaja Seppo Nevala, hallitusneuvos Sakari Vanhala ja neuvotteleva virkamies Martti Jarkko sisäasiainministeriöstä, osastopäällikkö Tuomo Rapola, lainsäädäntöneuvos Matti Rintala ja vanhempi hallitussihteeri Christer Lundström oikeusministeriöstä, apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen, maaherra Olavi Martikainen Kuopion lääninhallituksesta, kehittämisspäälikkö Antti Iso-Koivisto Suomen Kuntaliitosta, ylijohtaja Hannu Tulkki Väestörekisterikeskuksesta, puheenjohtaja Mikko Paatero Poliisitarkastajat ry:stä, puheenjohtaja Antero Tuomi, I varapuheenjohtaja Tapani Tiilikainen ja nimismies Matti Vuorinen Suomen Nimismiesyhdistyksestä, poliisimestari Heikki Haapakoski Poliisijärjestöjen Liitosta, puheenjohtaja Jorma Kalske Suomen Kaupunginviskaalien yhdistyksestä, puheenjohtaja Pekka Louekoski Suomen Kaupunginvoutien yhdistyksestä, puheenjohtaja Mauno Laaninen Suomen ulosottoapulaisten yhdistyksestä, sihteeri Heikki Pesonen Avustavat ulosottomiehet ry:stä, puheenjohtaja Roy Veistämö Suomen Henkikirjoittajayhdistyksestä ja varapuheenjohtaja Terttu Etolen Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry:stä.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kihlakunnansyyttäjästä ja siihen liittyen muutettavaksi rangaistusmääräysmenettelystä annettua lakia. Esitys sisältää valtion paikallishallinnon

kehittämisen perusteista vuonna 1992 annetun lain vaatimat muutokset syyttäjäntointa koskeviin säännöksiin. Ehdotettu laki kihlakunnansyyttäjästä olisi ensimmäinen yhtenäinen paikallista syyttäjälaitosta koskeva organisaatiolaki. Esityksen mukaan paikallisina syyttäjinä olisivat nykyisten kaupunginviskaalien, nimismiesten ja apulaisnimismiesten sijasta päätoimiset kihlakunnansyyttäjät. Syyttäjäviranomaisen olisi esityksen mukaan henkilöviranomaisen.

Väliportaan syyttäjän tehtävät sen sijaan jäisivät tässä vaiheessa lääninsyyttäjinä toimiville lääninpoliisineuvoksille ja apulaispoliisitarkastajille.

Kihlakunnansyyttäjät toimisivat kihlakunnan syyttäjänvirastossa tai kihlakunnanviraston syyttäjäosastossa. Virasto ja osasto kuuluisivat oikeusministeriön hallinnonalaan. Viraston tai osaston päällikkönä olisi johtava kihlakunnansyyttäjä. Kullakin kihlakunnansyyttäjällä olisi itsenäinen syyteharkintavalta. Kihlakunnansyyttäjän toimialue olisi asianomainen kihlakunta, mutta joissakin tapauksissa kihlakunnan syyttäjänvirasto tai kihlakunnanviraston syyttäjäosasto voitaisiin määrätä hoitamaan syyttäjän tehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella.

Syyttäjänvirastossa tai kihlakunnanviraston syyttäjäosastossa voisi olla syyttäjän avustajia. Tällä uudella järjestelyllä luodaan tutkinnon suorittaneille lakimiehille mahdollisuus saada kokemusta syyttäjän tehtävistä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti paikallishallintouudistuksen kanssa. Voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Valiokunnan kannanotot

1. Yleiset kannanotot

Eduskunta on vuoden 1991 valtiopäivillä hyväksynyt lakiehdotuksen valtion paikallis-

hallinnon kehittämisen perusteista (HE 154/1991 vp) hallintovaliokunnan mietinnön n:o 13/1991 vp mukaisesti. Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista (126/92) on tullut voimaan vuoden 1992 maaliskuun alusta. Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjän-toimen, ulosottotoimen ja yleishallintotehtävien sekä, sen mukaan kuin erikseen säädetään, muiden valtion paikallishallintotehtävien järjestämiseen.

Valtion paikallishallintoa koskevan puitelain tarkoituksena on parantaa valtion paikallishallinnon toimintaedellytyksiä luomalla perusteet sen nykyistä yhtenäisemmälle ja palvelukykyä parantavalle järjestämiselle. Lainsäädännöllä määritellään myös yhteen kootun organisaation perusosat. Uudistuksen toteuttamisessa on keskeistä turvata kansalaisten palvelujen riittävä ja tasapuolinen saatavuus maan eri osissa.

Valtion paikallishallinto on tarkoitus järjestää kihlakunnittain, joihin perustetaan joko yhtenäisjärjestelmän mukaiset kihlakunnanvirastot tai erilliset virastot. Valtioneuvoston tekemän kihlakuntajakopäätöksen (1464/92) mukaan maa jaetaan 95 kihlakuntaan, jotka korvaavat nykyiset nimismiespiirit, kaupunkien erillisorganisaatiopiirit sekä nykyiset kihlakunnat.

Valtioneuvoston tekemän kihlakuntien virastotyypipäätöksen (281/94) mukaan yhtenäisjärjestelmän mukainen kihlakunnanvirasto perustetaan 90 kihlakuntaan ja erilliset virastot Helsingin, Turun, Tampereen, Oulun ja sen naapurikuntien sekä Lahden ja sen naapurikuntien muodostamiin kihlakuntiin. Kihlakunnanvirastoa koskeva asetus, joka sisältää säännöksiä lähinnä kihlakunnanviraston tehtävistä ja asemasta, viraston ohjauksesta, organisaatiosta ja viraston yhteisestä henkilöstöstä annettiin 30.9.1994 (859/94). Asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Kihlakunnanvirastojen on määrä aloittaa toimintansa vuoden 1996 alussa. Virasto jakaantuu poliisitoiminta, syyttäjätointa, ulosottotoiminta ja rekisteritoiminta hoitaviin yksiköihin. Kihlakunnanvirasto toimii myös paikallisena yleishallintoviranomaisena. Vaikka kihlakunnanviraston yksiköt tulevat toimimaan varsin itsenäisesti, on perusteltua hoitaa eräitä tehtäviä kuitenkin keskitetysti. Näitä ovat yleishallinto-, virasto- ja asiakaspalvelutehtävät sekä muut yhteistä hallintoa koskevat ja viraston kehittämiseen liittyvät tehtävät. Näitä tehtäviä varten osoitetaan kihlakunnanvirastolle niin sanottu kihlakunnan yhteinen määräraha.

Valiokunta on valtion paikallishallintolain säätämisen jälkeen useassa yhteydessä yksimieli- sesti vaatinut uudistuksen toteuttamista puitel- lain ja sen perustelujen mukaisesti. Käsiteltävänä olevat erillislaivit eivät täytä sanottua vaatimusta, joka perustuu kansalaisten ja järkevän hallinnon tarpeisiin. Hallituksen esityksen mukaiset erillis- lait saattavat mahdollistaa uudistuksen toteutta- misen suhteellisen pitkälle puitelainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Tällöinkin avustavan hen- kilöstön kannalta toimeenpano järkevällä taval- la on laajalti lähes mahdotonta ja saattaa johtaa huomattavassa määrin vakinaisten tehtävien si- jasta osa-aikaisiin palvelussuhteisiin. Uudistus voidaan kuitenkin toteuttaa hallituksen esitysten mukaisten erityislakien pohjalta myös lähes täy- sin kihlakuntauudistuksen alkuperäisestä toteut- tamistavasta poiketen.

Uudistuksen toimeenpanosta ja jatkovalmis- telusta saatujen kokemusten perusteella toi- meenpanevan hallinnon liikkuma-ala ei saa jää- dä liian suureksi. Uudistuksen sisältö onkin rat- kaistava eduskunnan toimesta. Hallinnon uudis- tamisen tulee perustua keskeisesti virkakoneis- ton omien etunäkökohtien sijasta kansalaisten ja yhteiskunnan tarpeisiin.

Uudistuksen selkeänä lähtökohtana on pidet- tävä sitä, että kaikki tehtävät hoidetaan itsenäi- sesti ja omilla voimavaroilla kihlakunnittain. Yhteistoiminta voi tulla kysymykseen vain poik- keuksellisesti erityisestä syystä. Sellaista hallin- nollista mallia, jonka mukaan tehtäviä voitaisiin hoitaa laajalti kihlakuntien välisellä yhteistyöllä, ei voida pitää uudistuksen tarkoituksena mu- kaisena eikä siten hyväksyttävänä. Hallintomalli, jossa kihlakuntajaolla ei olisi tosiasiallista merkitystä hallinnollisena jaotuksena, vaan tosi- asiallinen hallinnollinen jaotus perustuisi yhteis- toimintaan sektoreittain, ei ole uudistuksen peri- aatteiden mukainen.

Kihlakuntauudistuksen keskeinen kysymys on, miten tehtävien hoitaminen järjestetään yh- tenäisjärjestelmän mukaisissa kihlakunnanvi- rastossa. Ellei tätä peruskysymystä voida rat- kaista ottamalla asianmukaisesti huomioon pui- telain keskeiset periaatteet, uudistusta ei voida toteuttaa. Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksiin tarpeellisia muutoksia pitäen kuitenkin ehdotto- mana lähtökohtana sitä, että kihlakunnanviras- tojen eri yksiköt ovat toiminnallisesti lakiehdo- tusten tarkoittamalla tavalla itsenäisiä. Tässä lausunnossa ehdotettava hallintomalli sisältää järkevän kompromissin, joka mahdollistaa tär- keän uudistuksen toimeenpanon hyväksyttäväl-

lä ja käytännössä myös toimivalla tavalla ottaen samalla huomioon koko uudistuksen keskeiset puitelainsäädäntöön ja sen perusteluihin liittyvät periaatteet. Uudistuksen toteuttaminen nyt ehdotettavassa muodossa on ratkaisevasti parempi vaihtoehto kuin lakiehdotusten hylkääminen. Saadun selvityksen perusteella asianmukaisesti toteutettu yhtenäisjärjestelmä on muiden etujen lisäksi yhteiskunnalle taloudellisesti edullisin.

Valiokunnan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen ehdotettavat muutokset on otettava vastaavasti soveltuvin osin poliisi- ja ulosotto- toiminta koskeviin lakiehdotuksiin ja niiden perusteluihin. Jäljempänä esitetty perustuu poliisitoimen, ulosottotoimen ja syyttäjätöiden tarkasteluun näkökulman käsittäessä kunkin sektorin arvioinnin muun ohella uudistuksen kokonaisuuden osana.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan uudesta kihlakuntajaosta on jo nyt tullut valtion paikallishallinnon perusaluejako, johon muut aluejaot tukeutuvat. Näin on tapahtunut muun muassa veropiirien yhdistämisissä. Valtioneuvoston ohjesääntöä on myös muutettu siten, että valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistaan kihlakuntien alueet sekä veropiirit, työvoimatoimistojen toimialueet ja käräjäoikeuksien tuomiopiirit, jollei jaotus noudata kihlakuntajako siten, että ne muodostuvat yhdestä tai useammasta kihlakunnasta.

Käsiteltävänä oleva esitys liittyy hallituksen esitykseen n:o 310/1993 vp rekisterihallintolaiksi, hallituksen esitykseen n:o 315/1993 vp laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta ja hallituksen esitykseen n:o 23 ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Esitykset muodostavat kihlakuntauudistuksen kokonaisuuden yhdessä puitelain ja sen nojalla annetun asetuksen kanssa.

2. Pykäläkohtaiset kannanotot

2.1. Laki kihlakunnansyyttäjistä

2 §. *Syyttäjänvirasto ja syyttäjäsasto.* Valiokunta ehdottaa 2 §:n 2 momentin muuttamista siten, että virkanimikettä "johtava kihlakunnan-syyttäjä" käytetään kihlakunnanviraston syyttäjäsaston päälliköstä vain, jos osastossa on useampia kuin yksi syyttäjä.

Valiokunta ehdottaa 2 §:n 3 momentin muuttamista siten, että syyttäjänvirastoon tai syyttäjäsastoon voidaan paikallisen syyttäjätöiden tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi perustaa osa-aikainen kihlakunnansyyttäjän virka tai kihlakunnansyyttäjä voi ottaa hoitaakseen kihlakunnanviraston toisen osa-aikaisen viran. Sanottu muutos liittyy jäljempänä 5 ja 6 §:ään ehdotettaviin muutoksiin. Tarkoitus on mahdollisimman laajalti, uudistuksen tarkoitusperät huomioon ottaen, luoda edellytykset päätoimisten syyttäjien käyttämiselle. Kihlakunnat ovat kuitenkin kooltaan ja väestömäärältään varsin erilaisia. Osassa kihlakuntia tehtävät eivät työllistä täysimääräisesti edes yhtä syyttäjää. Tällöin kihlakunnansyyttäjä tulisi olemaan osa-aikainen ja hoitaisi samalla kihlakunnanvirastossa muitakin tehtäviä, esimerkiksi ulosottoasioita. Valiokunta katsoo, että syyttäjän ei periaatteellisesti syytä tulisi hoitaa poliisitehtäviä. Poikkeuksellisesti voitaisiin Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutuissa, mutta pinta-alaltaan laajoissa kihlakunnissa kuitenkin sallia syyttäjä- ja poliisitehtävien hoitaminen saman henkilön toimesta, kuten nykyisinkin tapahtuu. Tämä voisi tulla kysymykseen muutamassa yksittäisessä kihlakunnassa. Kysymyksen ratkaiseminen saa jäädä toimeenpanevan hallinnon tehtäväksi.

3 §. *Kelpoisuusvaatimukset.* Valiokunta katsoo syyttäjien kelpoisuusvaatimusten osalta, että ne on tarpeettomasti kytketty tuomioistuinharjoitteluun, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa 3 §:ää muutettavaksi siten, että virkaan voisi olla pätevä myös syyttäjätehtävien hoitamiseen perehtynyt henkilö.

5 §. *Kihlakunta.* Edellä yleisperusteluissa esitettyihin näkökohtiin viitaten valiokunta ehdottaa 5 §:n muuttamista siten, että paikallinen syyttäjätöimi järjestetään ja hoidetaan kihlakunnittain. Hallituksen esityksen sanamuotoa voitaisiin ehkä tulkita siten, että syyttäjätöimi olisi mahdollista järjestää vain muodollisesti kihlakunnittain ja että tehtäviä voitaisiin tosiasiallisesti hyvinkin laajalti hoitaa kihlakuntien yhteistoiminnalla, jolloin saataisiin ainakin teoriassa syntyä kihlakuntia, joissa ei varsinaisesti hoidettaisi mitään uudistuksen tehtäväryhmistä. Tarkoitus on nimenomaan, että tehtävät hoidetaan kihlakunnittain ja siten syyttäjätehtävät kihlakunnanviraston syyttäjäsastossa.

6 §. *Yhteistoiminta-alue.* Valiokunta ehdottaa 6 §:n kirjoittamista siten, että oikeusministeriö voi lääninhallituksen esityksestä erityisestä syystä määrätä kihlakunnanviraston syyttäjäsaston

hoitamaan syyttäjän tehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella taikka määrätä eri kihlakuntien syyttäjäsastot hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa. Ennen esityksen tekemistä lääninhallituksen on kuultava kuntia ja kihlakunnanvirastoja.

Aiemmin lausutusta on ilmennyt, että syyttäjän tehtävät hoidetaan kihlakunnittain silloinkin, kun tehtäviä riittää vain yhdelle syyttäjälle, vaikkapa osa-aikaisestikin. Sanottu johtuu siitä, että tällä tavalla tehtävät voidaan hoitaa järkevästi 95 kihlakunnassa. Muutoinkin poliisi- ja syyttäjän tehtävissä läheinen yhteistyö on tarpeen samoin kuin poliisi- ja ulosottotehtävissä. Mikäli sallittaisiin laajahkosti tehtävien hoitaminen kihlakuntien kesken yhteistoiminnassa jollakin sektorilla, vähenisivät edellytykset hoitaa tehtäviä kihlakuntajaon pohjalta myös muilla tehtäväalueilla, jolloin uudistuksen lähtökohdat murenisivat. Toimialat tukevat tässä suhteessa toisiaan ja mahdollistavat hyvän ja mielekkään hallinnon järjestämisen.

Ei ole kuitenkaan syytä estää järkevää ja tarpeellista yhteistoimintaa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että laissa sallittaisiin yhteistoiminta erityisestä syytä. Perusteluissa todettaisiin, milloin kysymys on erityisestä syystä. Tällä ratkaisulla varmistetaan uudistuksen toimeenpanto lainsäätäjän tahdon mukaisesti. Syyttäjän tehtävien hoitamisessa erityisenä syynä tulevat kysymyksen sijaisuuksien hoitaminen ja vuosilomien järjestäminen sekä mahdolliset este- ja esteellisyysolotteet, ellei kihlakunnanviraston sisällä ole mahdollista tarkoituksenmukaisesti järjestää tehtävien hoitamista. Valiokunnan käsityksen mukaan ehdotettu malli ei estä erityistä asiantuntemusta vaativien syyttäjän tehtävien hoitamisen järjestämistä asianmukaisella tavalla. Valiokunta viittaa tässä yhteydessä lisäksi lakiehdotuksen 7 §:ään, jonka mukaan käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnan syyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan syyttäjän tehtäviä asioissa, joissa käräjäoikeus on toimivaltainen.

Ennen kuin kihlakuntajakoa koskeva valtioneuvoston päätös on tehty, on asiassa kuultu kuntia. Valiokunnan käsityksen mukaan kunnat ovat tuolloin pitäneet lähtökohtana, että tehtävät myös hoidetaan kihlakunnittain. Tämän vuoksi on perusteltua lääninhallituksen kuulla kuntia ennen kuin se tekee esityksen tehtävien hoitamisesta yhteistoiminnassa syyttäjäsastojen kesken. Perusteltua on myös kuulla asiassa kihlakunnanvirastoja.

Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksessa yhteistoiminnasta päättäminen on sidottu siihen, että lääninhallitus tekee asiassa esityksen oikeusministeriölle.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ei pidä tarpeellisena, että kihlakunnanviraston syyttäjätöimi voitaisiin liittää erillisen syyttäjänviraston yhteyteen. Erillisvirastot ovat puolestaan kooltaan sellaisia, että niiden toiminta voidaan tarkoituksenmukaisesti järjestää tällaisena yksikkönä.

8 §. Muu syyttäjähenkilöstö. Valiokunta ehdottaa 8 §:n 2 momentin muuttamista edellä 2 §:n 2 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta. Lisäksi 8 §:n 2 momentin loppuun ehdotetaan rajausta, joka vastaa käräjäoikeuden notaarien toimivallasta voimassa olevaa säännöstä (581/93). Edelleen mainitussa momentissa säädettäisiin syyttäjän avustajan tehtävien hoitamiseen liittyvästä valvonnasta.

Kihlakunnanvirastosta annetun asetuksen 8 §:ssä säädetään kihlakunnanviraston yhteisestä henkilöstöstä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että myös muulle henkilöstölle kuin varsinaisille syyttäjille ja syyttäjän avustajille voidaan järjestää mahdollisimman laajalti päätoimiset ja mielekkäät työtehtävät kihlakunnanvirastoissa. Sanottu ei ole mahdollista, ellei muu henkilöstö voi hoitaa myös eri toimialojen tehtäviä. Muulle henkilöstölle on tämän vuoksi työjärjestyksessä voitava antaa tehtäviä tarvittaessa eri toimialoilta. Osassa kihlakuntia tehtävät voidaan järjestää yleensä yksiköittäin. Tällöinkin on kyettävä huolehtimaan muun muassa sijaisuuksista. Uudistuksessa on aivan liian vähän kiinnitetty huomiota kansliahenkilökunnan asemaan. Hallituksen esityksen mukaisessa muodossa kansliahenkilökunnalle olisi nykyistä olennaisesti vähemmän mahdollisuuksia muodostaa päätoimisia tehtäviä. Laajamittainen osa-aikaisten tehtävien hoitaminen ei ole henkilökunnankaan kannalta tarkoituksenmukaista.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa 8 §:ään uutta 3 momenttia, jonka mukaan syyttäjän tehtävien hoitamisessa avustava henkilöstö, lähinnä kansliahenkilöstö, on kihlakunnanviraston yhteistä henkilöstöä, josta säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella kihlakunnanvirastosta. Yhteisen henkilöstön ottaisi kihlakunnanviraston päällikkö, ellei kihlakunnanviraston työjärjestyksessä toisin määrätä. Ehdotetulla ratkaisulla voidaan turvata voimavarojen tehokas, taloudellinen ja tarkoituksenmukainen käyttäminen. Ehdotus ei ole ristiriidassa myös-

kään tulosohejauksen periaatteiden kanssa. Ehdotettu uusi momentti ei luonnollisesti koske varsinaisia syyttäjiä eikä syyttäjän avustajia.

Kihlakunnanviraston päällikön on huolehdittava siitä, että kullakin yksiköllä on käytettävissään yhteistä henkilöstöä riittävästi, jotta tehtävät voidaan hoitaa asianmukaisella tavalla.

Lisäksi valiokunta ehdottaa selvyden vuoksi 8 §:ään uutta 4 momenttia, jonka mukaan apulaissyöttäjistä rangaistusmääräysasioissa säädetään erikseen.

Ehdotettujen muutosten johdosta pykälän otikkoo on tarpeen muuttaa.

12 §. *Voimaantulo.* Valiokunta ehdottaa, että laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996. Lain voimaantuloaikaa ei voida jättää hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla avoimeksi, vaan kihlakuntauudistuksen toimeenpanon ajankohdasta on päätettävä lain säätämisen yhteydessä. Tältä osin viitataan edellä yleisperusteluissa esitettyihin näkökohtiin. Toimeenpanon hallinnon on ryhdyttävä työskentelemään riittävän tehokkaasti, jotta uudistus voidaan vihdoin saada toteutettua vuoden 1996 alussa.

2.2. Laki rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain 9 §:n 2 ja 3 momentin kumoamisesta

2 §. Valiokunta ehdottaa myös toisen lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen muuttamista vastaamaan ensimmäisen lakiehdotuksen voimaantulosäännöstä.

3. Muut kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja katsoo, että ne voidaan hyväksyä, mikäli se tapahtuu valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta esittää kunnioittavasti,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

kihlakunnansyyttäjistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Syyttäjänvirasto ja syyttäjäsasto

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Kihlakunnan syyttäjänviraston päällikkönä samoin kuin kihlakunnanviraston syyttäjäsaston päällikkönä, jos osastossa on useampi kuin yksi syyttäjä, on johtava kihlakunnansyyttäjä. Muun syyttäjäsaston päällikkönä on kihlakunnansyyttäjä.

(Poist.) Syyttäjänvirastoon tai syyttäjäsastoon voidaan paikallisen syyttäjätöimen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi perustaa osa-aikainen kihlakunnansyyttäjän virka tai kihlakunnansyyttäjä voi ottaa hoitaakseen kihlakunnanviraston toisen osa-aikaisen viran.

3 §

Kelpoisuusvaatimukset

Johtavan kihlakunnansyyttäjän ja kihlakunnansyyttäjän on oltava oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita, ja heillä on oltava tehtävän hoitamiseen tarvittava taito tai kokemusta tuomarin tehtävän hoitamisesta.

4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 §

Kihlakunta

Paikallinen syyttäjätöimi järjestetään ja hoidaan kihlakunnittain.

6 §

Yhteistoiminta-alue

Oikeusministeriö voi lääninhallituksen esityksestä erityisesti syystä määrätä (poist.) kihlakunnanviraston syyttäjäsoston hoitamaan syyttäjäntehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella taikka määrätä eri kihlakuntien (poist.) syyttäjäsostot hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa. Ennen esityksen tekemistä lääninhallituksen on kuultava kuntia ja kihlakunnanvirastoja.

7 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 §

Muu henkilöstö

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Syyttäjän avustajan nimittää syyttäjänvirastoon johtava kihlakunnansyyttäjä ja syyttäjäsostoon sen päällikkö. Viraston tai osaston päällikön on valvottava, että syyttäjän avustajat asianmukaisesti hoitavat tehtävänsä. Avustajan käsiteltäväksi voidaan antaa rangaistusmääräysasioita ja yhden tuomarin kokoonpanossa käsiteltäviä rikosasioita. Avustaja, joka on toiminut tässä tehtävässä neljä kuukautta, voi erityisesti syystä käsitellä yksittäistä rikosasia, jos asiassa ilme-

nevien seikkojen vallitessa ei voi seurata muu tai ankarampi rangaistus kuin sakkoa tai kaksi vuotta vankeutta. Avustaja ei kuitenkaan saa käsitellä rikosasiaa, jota on pidettävä tulkinnanvaraisena tai epäselvänä tai muuten vaikeana ratkaista taikka jossa syytetty on vangittu.

Kihlakunnanviraston syyttäjäsoston muita kuin johtavan kihlakunnansyyttäjän, kihlakunnansyyttäjän ja syyttäjän avustajan tehtäviä hoitaa kihlakunnanviraston yhteinen henkilöstö, josta säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella. Yhteisen henkilöstön ottaa kihlakunnanviraston päällikkö, jollei kihlakunnanviraston työjärjestyksessä toisin määrätä. (uusi 3 mom.)

Apulaissyyttäjistä rangaistusmääräysasioissa säädetään erikseen. (uusi 4 mom.)

9—11 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2.

Laki

rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain 9 §:n 2 ja 3 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, varapuheenjohtaja Varpasuo, jäsenet R. Aho, Kaut-

to, Korva, Laakkonen, Markkula, Metsämäki, Pulliainen, Renlund, Saario, Ukkola, Vähänäkki ja Ääri sekä varajäsenet Muttilainen ja Näsi.